

Tirdzniecība ārpus pastāvīgās tirdzniecības vietas

Publicēts: 04.11.2020.

Tirdzniecība ārpus pastāvīgās tirdzniecības vietas

Sliekšņa tirdzniecība jeb tirdzniecība ārpus pastāvīgās saimnieciskās vai profesionālās darbības vietas ir preču un pakalpojumu pārdošana, tirgotājam un patērētājam vienlaikus fiziski klātesot kādā vietā ārpus tirgotāja uzņēmuma telpām, piemēram, patērētāja mājās vai darba vietā, tirgotāja organizēta izbraukuma laikā vai prezentācijā, vai tirgotāja pastāvīgajā saimnieciskās vai profesionālās darbības vietā nekavējoties pēc tam, kad tirgotājs ir personīgi un individuāli vērsies pie patērētāja vietā, kas nav tirgotāja pastāvīgā saimnieciskās vai profesionālās darbības vieta.

Sliekšņa tirdzniecība parasti notiek, izmantojot pārsteiguma momentu un, iespējams, psiholoģisku spiedienu, neatkarīgi no tā, esat vai nē lūdzis tirgotāja apmeklējumu, tādēļ Jums var nebūt iespējas adekvāti novērtēt preces vai pakalpojuma kvalitāti un cenu, salīdzinot ar citiem piedāvājumiem.

Pārdošana internetā, ar telefona vai ar pasta sūtījumu starpniecību bez tiešā pārdevēja un klienta personiskas tikšanās nav tiešā tirdzniecība, tā ir distances tirdzniecība.

Pirmslīguma informācija

Pirms patērētājs ir uzņēmies saistības vai piekritis piedāvājumam, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs skaidri un saprotami sniedz patērētājam pirmslīguma informāciju (piemēram, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam pirms līguma noslēgšanas ir pienākums informēt patērētāju par atteikuma tiesībām, tai skaitā informējot par atteikuma tiesību neesamību, ja atteikuma tiesības saskaņā ar normatīvajiem aktiem nav izmantojamas), (links uz Noteikumu 5.punktu) kas ir saglabājama papīra formātā vai uz pastāvīgā datu nesēja un ir uzskatāma par līguma neatņemamu sastāvdaļu un kurā var izdarīt grozījumus tikai tad, ja puses par to vienojušās.

Strīdus gadījumā pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pienākums ir pierādīt, ka patērētājam ir sniegta Noteikumos norādītā informācija.

Ja pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nav sniedzis informāciju par papildu maksājumiem vai preces atpakaļ atdošanas izmaksām (links uz Noteikumu 5.6. un 5.11.apakšpunktu), tad patērētājam nav pienākuma maksāt šādus maksājumus vai segt šādas izmaksas.

Pirms līguma noslēgšanas pārlicinieties:

vai visas līguma izmaksas, tai skaitā, ikmēneša maksājumu apmērs, piegādes un uzstādīšanas izmaksas, ir skaidri saprotamas, vai līgumā norādītās summas ir ar vai bez nodokļiem;

vai ir saprotamas tiesības un pienākumi, kas izriet no konkrētā līguma parakstīšanas;

vai piedāvātā preces vai pakalpojuma cena tiešām ir īpaša un izdevīga.

Atteikuma tiesības

Atteikuma tiesības ir patērētāja tiesības noteiktā termiņā vienpusēji atkāpties no līguma, nesniedzot nekādu pamatojumu.

Ja prece vai pakalpojums iegādāts, slēdzot līgumu ārpus pastāvīgās saimnieciskās vai profesionālās darbības vietas, patērētājam ir tiesības izmantot atteikuma tiesības un vienpusēji atkāpties no līguma 14 kalendāra dienu laikā. Šis termiņš ir piemērojams gadījumos, ja pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir sniedzis patērētājam informāciju par atteikuma tiesību izmantošanas nosacījumiem, termiņu un kārtību, kā arī izsniedzis atteikuma veidlapu. (links uz pielikumu B)

Atteikuma tiesību izmantošanas termiņu skaita:

ja tiek sniegts pakalpojums, – no līguma noslēgšanas dienas;

ja tiek iegādāta prece, – no dienas, kad patērētājs vai trešā persona, kas nav pārvadātājs un kuru norādījis patērētājs, ir ieguvusi preci valdījumā;

ja patērētājs vienā pasūtījumā ir pasūtījis vairākas preces, kuras piegādā atsevišķi, – no dienas, kad patērētājs vai trešā persona, kas nav pārvadātājs un kuru norādījis patērētājs, ir ieguvusi valdījumā pēdējo preci;

ja tiek piegādāta prece, kas sastāv no vairākām partijām vai daļām, – no dienas, kad patērētājs vai trešā persona, kas nav pārvadātājs un kuru norādījis patērētājs, ir ieguvusi valdījumā preces pēdējo partiju vai daļu;

līgumiem par regulāru preču piegādi – no dienas, kad patērētājs vai trešā persona, kas nav pārvadātājs un kuru norādījis patērētājs, ir ieguvusi valdījumā pirmo preci.

Ja patērētājam nav sniegta obligātā pirmslīguma informācija vai atteikuma veidlapa, tad atteikuma tiesības patērētājs ir tiesīgs izmantot gada laikā vai 14 dienu laikā no brīža, kad attiecīgā informācija vēlāk ir tikusi sniegta.

Atteikuma tiesību izmantošanas gadījumā patērētājam ir pienākums pierādīt, ka patērētāja atteikums ir nosūtīts atteikuma tiesību izmantošanas termiņā.

Atteikuma tiesību izmantošanas gadījumā patērētājs ir atbildīgs par preces vērtības samazināšanos, ja prece izmantota citā nolūkā, nevis preces rakstura, īpašību un darbības noskaidrošanai.

Patērētājs nav atbildīgs par preces vērtības samazināšanos, ja pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nav viņu informējis par atteikuma tiesībām normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

📄 Atcerieties! Jūs esat atbildīgs par preces kvalitātes un drošuma saglabāšanu atteikuma tiesību realizēšanas termiņā! Līdz ar to ieteicams ar preci apieties saudzīgi, kā arī uzmanīgi atvērt tās iepakojumu.

Izņēmuma gadījumi atteikuma tiesību izmantošanai

Patērētāju tiesību aizsardzības likumā noteiktās atteikuma tiesības nevar izmantot gadījumos, kas atbilst Ministru kabineta 2014.gada 20.maija noteikumos Nr.254 „Noteikumi par līgumu, kas noslēgts ārpus pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas” (turpmāk – Noteikumi) norādītajiem atteikuma tiesību izmantošanas izņēmumiem:

Noteikumu 2.punktā uzskaitīti līgumi, uz kuriem neattiecas Noteikumi; (links uz noteikumu 2.punktu), piemēram, kompleksiem tūrisma pakalpojumu līgumiem; pasažieru transporta pakalpojumiem; finanšu pakalpojumiem; līgumiem, kuru summa nepārsniedz 35 euro u.c.

Noteikumu 18.punktā uzskaitīti gadījumi, kad nevar izmantot atteikuma tiesības (links uz Noteikumu 18.punktu), piemēram, pakalpojumu līgumi pēc tam, kad pakalpojums sniegts pilnībā; tāda prece vai pakalpojums, kuru cena atkarīga no svārstībām finanšu tirgū; prece izgatavota pēc patērētāja norādījumiem vai ir nepārprotami personalizēta u.c.

Atteikuma tiesību izmantošana

Patērētājam jānosūta atteikuma veidlapa vai paziņojums par atteikuma tiesību izmantošanu pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam, informējot par vēlmi izmantot atteikuma tiesības un atteikties no preces.

Atteikuma veidlapas vai paziņojuma par atteikuma tiesību izmantošanu nosūtīšana termiņā izbeidz līgumu un atbrīvo patērētāju no jebkurām līgumsaistībām, kas izriet no līguma, vai no saistībām noslēgt šādus līgumu, ja piedāvājumu izteicis patērētājs.

Patērētāja pienākums ir ne vēlāk kā 14 dienu laikā pēc rakstveida atteikuma nosūtīšanas atdot preci vai lietu pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam. Pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pienākums ir ne vēlāk kā 14 dienu laikā no dienas, kad saņēmis informāciju par patērētāja lēmumu atkāpties no līguma, atmaksāt patērētājam viņa samaksāto naudas summu, tajā skaitā patērētāja samaksātos piegādes izdevumus.

Izmantojot atteikuma tiesības, patērētājs drīkst atgriezt preci pārdevējam bez iepakojuma, ja patērētājam nav bijis iespējams aplūkot preci bez iepakojuma atvēršanas, kā arī nav bijis iespējams saglabāt preces iepakojumu, piemēram, iepakojuma izmēra dēļ, jo tas nav uzskatāms par preces neatņemamu sastāvdaļu.

Patērētājs ir atbildīgs par preces kvalitātes un drošuma saglabāšanu atteikuma tiesību realizēšanas termiņā. Līdz ar to, ievērojot atteikuma tiesību būtību – dot iespēju patērētājam izvērtēt no līguma izrietošās saistības, tai skaitā salīdzināt piedāvājuma kvalitāti un cenu ar citiem piedāvājumiem, atteikuma tiesību realizēšanas termiņā patērētājam ir jālieto prece kā krietnam un rūpīgam saimniekam.

Latvijas tiešās tirdzniecības asociācija (LTTA)

Latvijā vadoši nozares tirgus dalībnieki ir izveidojuši Latvijas tiešās tirdzniecības asociāciju, kas ir brīvprātīga valsts bezpeļņas tirdzniecības asociācija un pārstāv vadošos uzņēmumus. Asociācija ir izveidojusi labas prakses kodeksu "Rīcības kodekss attiecībā uz patērētājiem", kuru asociācijas biedri apņēmušies ievērot: <http://www.tta.lv/consumer-advice/code-of-ethics/code-towards-consumers/>

<https://www.ptac.gov.lv/lv/tirdznieciba-arpus-pastavigas-tirdzniecibas-vietas>